

Deres referanse:
16/1716-

Vår referanse:
201602596-8 008

Sted, Dato
Oslo, 19.08.2016

**POLITIDIREKTORATETS HØRINGSSVAR - FORSLAG TIL LOV OM
INFORMASJONSTILGANG M.V. FOR STATENS HELSETILSYN VED
GJENNOMGANG AV ET UTVALG SAKER OM AKUTTPLASSERING OG
OMSORGSOVERTAKELSE**

Vi viser til deres brev av 30. juni 2016 hvor forslag til lov om informasjonstilgang, taushetsplikt mv. for Statens helsetilsyn ved gjennomgang av et utvalg saker om akutt plassering og omsorgsovertakelse etter barnevernloven ble sendt på høring.

Politidirektoratet har forelagt høringen for Kripos og Oslo politidistrikt. Direktoratet har mottatt innspill fra Kripos i brev av 21. juli og fra Oslo politidistrikt i brev av 5. august. Hovedpunktene fra uttalelsen til Kripos er gjengitt nedenfor, og vi viser for øvrig til den vedlagte uttalelsen fra Kripos i sin helhet. Uttalelsen fra Oslo politidistrikt følger også vedlagt.

Vi gjør videre oppmerksom på at Politidirektoratet avga høringssvar 2. februar 2016 til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet vedrørende forslag til midlertidig lov som skulle gi et barnevoldsutvalg tilgang til taushetsbelagt informasjon. Forslaget som nå er sendt på høring har flere likheter med det nå forelagte, og Politidirektoratet vil ha flere av de samme merknadene nå som da.

Politidirektoratet er positive til utvalgets opprettelse og formål, og mener at erfaringer utvalget gjør seg vil være nyttig også for politiets arbeid med slike saker i fremtiden, herunder særlig for politiets samarbeid med barnevernet.

Politidirektoratet støtter i likhet med Kripos departementets vurdering av at det kreves hjemmel i lov for å gjøre unntak fra taushetsplikten.

Politidirektoratet har følgende merknader til høringen:

Politidirektoratet

1. Politiregisterloven er ikke nevnt

I høringsnotatets del 3 gjennomgås gjeldende rett på området, og relevante lover som regulerer taushetsplikt og behandling av personopplysninger er trukket frem. Politiregisterloven er imidlertid ikke nevnt. Dette til tross for at politiet er nevnt som en etat det vil være aktuelt for Statens helsetilsyn å innhente opplysninger fra.

Som beskrevet i uttalelsen fra Kripos, er det politiregisterloven med tilhørende forskrift som regulerer adgangen til å utlevere opplysninger fra straffesaker og fra politiets registre.

På samme måte som Kripos, forstår også direktoratet det slik at den foreslåtte loven er tenkt å være en spesiallov som går foran generelle regler om taushetsplikt. Ettersom formålet med loven er at Statens helsetilsyn "uten hinder av taushetsplikt" skal kunne gi opplysninger til utvalget, antar direktoratet at dette også skal gjelde for opplysninger og dokumenter som normalt behandles etter politiregisterloven og straffeprosesslovens regler om utlevering.

2. Hvilke type opplysninger skal innhentes fra politiet og hvilke kilder i politiet ser man for seg å benytte?

Som også Kripos bemerker, fremgår det ikke av høringsnotatet hvilke type opplysninger det er aktuelt å innhente fra politiet eller hvilke kilder i politiet det er aktuelt å benytte seg av. Politiet registrer en rekke ulike opplysninger i en rekke ulike saksbehandlingssystemer og registre. Dette medfører at ulike behandlingsansvarlige har ansvaret for utlevering av opplysninger fra ulike systemer og registre. Det er den enkelte behandlingsansvarlige som må kontaktes i det enkelte tilfellet for utlevering av opplysninger.

Som Kripos bemerker, er det viktig å understreke at enkelte politiregistre inneholder uverifiserte opplysninger eller opplysninger det krever forhåndskunnskap for å tolke riktig. Direktoratet er enig med Kripos i at det bør legges til rette for at politiet, der det er nødvendig ut fra eksempelvis opplysningenes art, karakter eller opphav, kan gjennomgå og vurdere slike opplysninger før de utleveres.

Det fremgår av høringsnotatet at departementet ser for seg at sakene som skal gjennomgås skal ha vært behandlet i fylkesnemnda eller domstolen i løpet av de siste to årene og at endelig vedtak eller rettskraftig dom må foreligge. Politidirektoratet bemerker likevel at dersom det vil være aktuelt å innhente opplysninger fra straffesaker, er politidirektoratet av den oppfatning at utvalget ikke bør gå inn i saker som er på et tidlig stadium. I utgangspunktet vil det være uheldig å utlevere opplysninger i saker som fortsatt er under etterforskning. Det kan nok tenkes tilfeller der dette ikke vil være problematisk, men innsynsretten bør være betinget av at politiet finner utlevering av opplysninger forsvarlig etter en konkret vurdering. Politiet bør ha en mulighet til å avstå fra å utlevere opplysninger ut fra hensynet til etterforskningen.

Som påpekt av Oslo politidistrikt, fremgår det av forslaget at opplysninger "kan" gis. Det kan derfor argumenteres for at en reservasjonsrett, hvor politiet har adgang til å legge vekt på eksempelvis hensynet til etterforskningen, kan innfortolkes i ordlyden. Som det fremgår av høringsnotatet, mener imidlertid departementet at Statens helsetilsyn bør ha tilgang til alle taushetsbelagte opplysninger som er relevante for å belyse barnevernets håndtering av de utvalgte sakene. Videre fremgår det av høringsnotatet at departementet har vurdert om det var behov for en bestemmelse som pålegger offentlige myndigheter å gi opplysninger, men sett hen til blant annet at andre utvalg tidligere har fått de opplysningene de trengte uten en slik plikt, kom departementet til at det nå ikke var behov for en plikt. Forventningen ser likevel

ut til å være at offentlig myndighet skal gi de opplysningene som er nødvendig for utvalget. For sikre ivaretagelse av de særlige hensyn som kan gjøre seg gjeldende i tilknytning til opplysninger fra politiet, bør nærmere føringer for hvilke tilfeller opplysninger kan nektes utlevert, etter direktoratets syn, reguleres uttrykkelig.

Når det gjelder begrensning av innsyn av hensyn til personvernmessige grunner, slik som nevnt i uttalelsen fra Oslo politidistrikt, er dette etter direktoratets syn i utgangspunktet ivaretatt ved at det kun er "de opplysninger som er nødvendig for at Statens helsetilsyn kan utføre arbeidet med å gjennomgå saker om akutt plassering og omsorgsovertakelse etter barnevernloven" som etter forslaget § 2 kan gis til Statens helsetilsyn uten hinder av taushetsplikten.

Videre fremgår det av høringsnotatet punkt 6.2 at departementet mener at Statens helsetilsyn bør få tilgang til sakene i ikke-anonymisert form. Politidirektoratet er i utgangspunktet enig i det, men er, som Oslo politidistrikt også bemerker, av den oppfatning av tredjeparter bør kunne anonymiseres av personvernmessige årsaker i de tilfellene opplysningene ikke er nødvendig for utvalgets gjennomgang av saken. Slik Politidirektoratet forstår ordlyden i forslaget § 2, antas det at opplysninger om tredjeparter som *ikke er nødvendig for utvalgets gjennomgang* kan anonymiseres etter generelle regler om taushetsplikt.

3. Informasjon til den registrerte når opplysninger innhentes

Politidirektoratet er, som Kripos, av den oppfatning at det i utgangspunktet bør være slik informasjonsplikt. Det er likevel, etter direktoratets syn, helt nødvendig at denne hovedregelen i forslaget § 4 andre ledd suppleres med et unntak for tilfeller hvor politifaglig hensyn tilsier at den registrerte ikke skal ha slik informasjon. Dette beskrives noe nærmere i uttalelsen fra Kripos og direktoratet støtter den fremstillingen som der er gitt.

4. Innsyn i egne opplysninger

Det er i høringsnotatet vist til at bestemmelser i personopplysningsloven (popplyl.) skal gjelde. Direktoratet kan ikke se at departementet har angitt at noe annet enn det som fremgår av popplyl. § 18, om den registrertes rett til innsyn i egne opplysninger, skal gjelde. Dette må innebære at popplyl. § 18 er ment å gjelde.

Politidirektoratet er enig med departementet i at det i utgangspunktet bør være slik at den registrerte kan få innsyn i egne opplysninger som er innhentet av Statens helsetilsyn. Også her er det imidlertid, etter både direktoratets og Kripos' syn, helt nødvendig at det gjøres unntak fra den generelle retten til innsyn i de opplysningene som er innhentet fra politiet. Som beskrevet av Kripos, må personer som ønsker innsyn i slike opplysninger henvises til behandlingsansvarlig etter politiregisterloven.

5. Utvalgets taushetsplikt

Som det fremgår av ovennevnte høringsuttalelse, foreslo direktoratet da å tilføye at brudd på taushetsplikten kan medføre straffansvar etter straffeloven § 209. Det samme forslaget er aktuelt også nå.

Det vises eksempelvis til politiregisterloven § 35 tredje ledd hvor dette er formulert som at "[b]rudd på taushetsplikten[...]straffes etter straffeloven § 209 dersom vedkommende er gjort oppmerksom på at overtredelse kan få slik følge.

Med hilsen

Kristine Langkaas
seksjonssjef

Nina Helmersen Østvold
rådgiver

Vedlegg: Kopi av uttalelse fra Kripos av 21. juli 2016
 Kopi av uttalelse fra Oslo politidistrikt av 5. august 2016

Kopi: Justis- og beredskapsdepartementet